

har fundet Sted, og som vi ikke tidligere have haft noget tilsvarende til, og paa Grundlag af den større Indsigt i Opgavens Løsning, som baade de konkurrerende Arkitekter, de, der skulle bedømme Skitserne, og de, der skulle bruge Bygningen, have faaet gennem den tidligere stedfundne Konkurrence og den Vejledning, de have faaet gennem den stedfundne Debat — at en saadan ny Skitsekonkurrence byder Mulighed for, at der kan fremkomme noget langt bedre, end der tidligere er fremkommet. Vi ville baade kunne faa en helt ny Konkurrence, og en helt ny Tilrettelægning, saaledes at det hele kunde gennemarbejdes paa en forsvarlig Maade. Saa kunde Forslaget her næste Gang komme til at foreligge paa en Maade, saa at vi vidste, hvad vi egentlig her stemte om, saaledes at vi ikke som nu stemte ganske i det uklare. Der er ikke nogen Fare for, at en Udsættelse kunde sætte hele Planens Gennemførelse i Fare. Alle Grupper og Partier ere bundne til Grundsætningerne i Loven af 15. November 1903, og der er vist ingen af dem, der tænker paa at ville fravige dem.

Derimod er jeg ikke i Stand til at indse, at det skulde være saa overordentlig heldigt à tout prix at bunke saa mange store Byggeforetagender sammen her i København. Vi have jo nu baade en ny Personbanegaard og et Righospital under Arbejde, foruden store kommunale Foretagender som Bispebjerg Hospital o. s. v. Dertil skal nu tillige komme et Slot og en Rigsdagsbygning. Jeg ser gerne, at der er meget og godt lønnet Arbejde her i Byen. Men enhver, som beskæftiger sig med sociale Forhold, ved, at intet er skadeligere og uheldigere, ogsaa set fra Arbejdernes Synspunkt, end at altfor meget Arbejde hobes sammen paa samme Tid. Derved sker der en kunstig Tilstrømning af Arbejdskraft til Byen og en kunstig Opskræmning af Arbejdslønnen, hvad der igen for de vedkommende Arbejdere kan medføre et uheldigt Tilbageslag i en senere Tid. Det eneste rigtige og økonomisk forsvarlige Standpunkt maa være at fordele den Slags store Byggeforetagender nogenlunde praktisk ligeligt over en længere Tid.

Jeg vil slutte med at sige, at der efter min Mening ikke i den Tid, jeg har siddet i Rigsdagen, har foreligget om en saa stor Sag et mere uheldigt forberedt Forslag paa Rigsdagens Bord end dette. Den Bygning, som vi nu efter en saa mangelfuld Forberedelse skulle gaa til at tage endelig Beslutning om, er en Bygning,

som skal staa i mange Slægtled som et Vidnesbyrd om vor Tids Opfattelse baade af Kongemagtens og Folkerepræsentationens Stilling og om vor kunstneriske og praktiske Evne til Løsning af en Opgave af stor national Betydning. Intet Bygningværk, som er fuldført i det sidste Aarhundrede, vil have en større eller blot tilnærmelsesvis en saa stor Betydning. En Regerings Fejlgreb kan være mange, og ingen Regering kan undgaa Fejlgreb, men de fleste af disse Fejlgreb lade sig dog rette. Men her vil man begaa et Fejlgreb, som er uigenkaldeligt. Vel vil det maaske blive Tilfældet — jeg er ikke utilbøjelig til at tro, at det bliver det —, at det vil gaa saaledes, at naar de 10 Aar ere gaaede, og Rigsdagen skal rykke ind i det ny Hus, vil den Rigsdag, som da sidder, have den Opfattelse af Rigsdagens Værdighed, at den foretrækker ikke at flytte derind, men foretrækker at blive, hvor den er, eller at indrette sig paa anden Maade. Men ikke destomindre vil denne Bygning være en Foregribelse af Opgaven. Selv om det skulde indtræffe, som jeg her nævnte, har man dog gjort noget, der vil staa som et skæbnesvangert Fejlgreb, da det aldrig har været Meningen til Slottet alene at bygge en saa kolossal Bygning som denne. Skulde det ske, at Rigsdagen alligevel flyttedes derned, er jeg overbevist om, at det vil ske med en Følelse af, at den ikke er paa sin rette Plads, at den her har faaet en Anbringelse, som ikke stemmer med dens Værdighed.

Jeg skal i denne Forbindelse erindre om en Udtalelse af Tscherning under en Samtale, han havde med Frederik VII., da Forfatningen af 2. Oktober 1855 var bleven vedtaget, en Forfatning, hvoraf Tscherning som det øvrige Venstre var en stor Modstander. Kongen sagde da nogle Ord om, at det var godt, man havde faaet Ende paa Forfatningssagen. Dertil svarede Tscherning: Ja, Deres Majestæt, nu have vi jo faaet en ny Forfatning. Jeg ved meget godt, at mange kunne være tilfredse med den, men der er to, som maa være utilfredse med den, den ene er Kongen og den anden Folket. Her kan man ogsaa sige, at der er mange, som ville være tilfredse med dette Forslags Gennemførelse. Den højtærede Minister har sat meget ind paa Sagens Gennemførelse, og han vil vel sagtens i Lovgivningsmagtens Tiltrædelse af Forslaget se en Godkendelse af den Maade, hvorpaa det hele er forberedt, den Gang, som hele Sagen har taget. Ministeren vil maaske betragte